

TEMA BROJA: NEUROLOGIJA DANAS – ODABRANE TEME

---

5 Uvodnik
Zdravka Poljaković**PREGLEDNI ČLANCI**

---

7 Klasifikacija epilepsije
Željka Petelin Gadže**13 Antiepileptici i njihove interakcije**
Silvio Bašić, Ivana Marković, Davor Sporiš, Ivana Šušak-Sporiš, Zrinka Čolak Romić, Sven Županić**23 Rana dijagnoza Alzheimerove bolesti**
Fran Borovečki**27 Parkinsonova bolest – nove spoznaje**
Vladimira Vuletić**33 Novi pristup u liječenju multiple skleroze**
Mario Habek**41 Trudnoća i multipla skleroza**
Vanja Bašić Kes**47 Dijagnostički i terapijski pristup pri glavoboljama**
Davor Jančuljak**59 Glavobolja uzrokovana prekomjernom upotrebom lijekova – pristup bolesniku**
Damir Petravić**65 Akupunktura u liječenju glavobolje – terapija ili placebo?**
Darija Mahović Lakušić**71 Neuralgije kranijalnih živaca**
Sanja Tomasović**77 Kronične autoimunosne neuropatije**
Ervina Bilić**89 Evocirani potencijali u dijagnostici demijelinizacijskih bolesti**
Marina Titlić**95 Uloga EMNG-a u neurološkoj praksi**
Denis Čerimagić

PREGLEDNI ČLANCI

---

105 Neurorehabilitacija nakon traumatske ozljede mozga s posebnim osvrtom na vegetativno stanje

Ivan Dubroja

---

115 Pristup bolesniku s akutnim ishemijskim moždanim udarom u Jedinici za liječenje moždanog udara

Spomenka Kidemet-Piskač

STRANICA ZA PACIJENTE

---

122 Neurologija

KRATKO PRIOPĆENJE

---

123 Retrospektivna analiza pacijenata s moždanim udarom liječenih na Odjelu neurologije OB-a Šibensko-kninske županije u razdoblju od 1996. do 2015.

Anka Aleksić Shihabi

Poštovani kolegice i kolege!

Iznimno mi je drago predstaviti novi broj Medicusa s glavnom temom „Neurologija danas“. Kao neurologa, nije neobično što me objava neuroloških znanstvenih i stručnih saznanja raduje, no i kao liječnica, medicinarica, pa čak i samo članica naše znanstvene zajednice – bez obzira na struku – moram reći da je napredak neurologije koji se nezadrživo provlači kliničkom praksom posljednjih 10 – 15 godina intrigantan. I upravo zbog toga ova je tema zanimljiva za sve čitatelje časopisa, bez obzira na to koje struke ili profesije bili, jesu li o njoj već negdje čuli ili načuli, jesu li možda u dijelu ove priče i osobno sudjelovali.

Pri sastavljanju ovog broja pokušali smo biti aktualni i zanimljivi. Zanimljivi u pogledu naglašavanja područja neurologije o kojima ima malo ili manje riječi u nekim drugim medicinskim ili čak i (što je danas prečesto slučaj) senzacionalističkim člancima u nemedicinskim časopisima. Pokušali smo približiti teme koje su manje zastupljene u bilo kojem obliku medija, a u kojima je također došlo do velikih promjena pri dijagnostici, liječenju i, posljedično, ishodima bolesti. Pokušali smo govoriti na malo originalniji način o najčešćim bolestima u neurologiji, a da pritom ne zanemarimo najvažnija klinička ili znanstvena dostignuća.

U ovom je broju zastupljena neurofiziologija kao jedan od elementarnih stupova specifične neurološke dijagnostike. Najčešće primjenjivane dijagnostičke metode danas dolaze uglavnom iz domene radiologije, a u neurologiji je to neuro-radiologija. Iako je doprinos tog dijela dijagnostičkog postupka nezamjenjiv i premda osnove neuroradiologije mora znati svaki neurolog, ipak je to područje druge, vrlo specifične struke. Neurofiziološke metode, nasuprot, u korijenu su svake neurološke bolesti, sadržavaju elemente i anatomije i fiziologije, a danas i sofisticiranih računalnih operacija, te počesto dokazuju specifičnost neurološke struke u odnosu prema ostalima. Upravo je zbog toga u ovom broju naglasak stavljen na neke neurofiziološke metode dijagnostike koje su nezaobilazne u dijagnostici neuroloških bolesti kao što su elektromiografija ili evocirani potencijali. Nismo zaboravili ni široko područje epilepsija pa je u sklopu navedene teme opsežno prikazana i pojašnjena nova klasifikacija epilepsija, što je iznimno važna tema u procesu međusobne komunikacije i razumijevanja i epileptologa i liječnika obiteljske medicine. U dijelu o neurodegenerativnim bolestima donesene su nove spoznaje o području ekstrapiramidnih bolesti i njihova najčešćeg predstavnika, odnosno Parkinsonove bolesti. Govorimo i o pošasti današnjeg društva, odnosno kognitivnim smetnjama te najtužnijem i zastrašujućem predstavniku ove skupine, Alzheimerovoj demenciji. Usprkos i nadalje prisutnom beznađu u pogledu izlječenja današnja saznanja ipak upućuju na moguć-

nost usporavanja prirodnoga progresivnog tijeka ove bolesti, pogotovo pri njezinu ranom prepoznavanju i dijagnosticiranju, za što danas postoje precizne metode. U velikoj skupini bolnih neuroloških poremećaja kao što su neuralgije, ali i glavobolje, govorimo o novim mogućnostima dijagnostike, liječenja i prevencije ovih stanja te o jednoj „staroj“, no i dalje prisutnoj i možda nedovoljno iskorištenoj komplementarnoj metodi o kojoj se manje zna pa se time i njezina učinkovitost i znanstvenost nepravredno dovode u sumnju, a to je akupunktura. Ne smijemo u nastavku zanemariti ni sve češću pojavu polineuropatskih smetnja, kao ni utjecaj neuroimunologije na nastanak i razvoj brojnih neuroloških simptoma, sindroma i bolesti. Upravo se u tom području u posljednjih desetak godina dogodilo iznimno mnogo, ponajprije u pogledu dijagnostike, i to upravo njezinih neurofizioloških metoda. Na kraju, ali ne i manje važna, tu je vječita borba protiv demijelinizacijskih bolesti (također u biti neuroimunskih, odnosno autoimunskih poremećaja), gdje je poglavito terapija posljednjih godina doživjela izniman procvat, odnosno golem napredak. Današnje liječenje multiple skleroze, kao najvažnijeg predstavnika te skupine bolesti, uvelike se razlikuje od prijašnjih mogućnosti i stajališta. Suvremena opcija „neuromodulacije“ omogućava dugotrajniju remisiju i blaže recidive ove opake bolesti koja je u prvom redu bolest mlade i radno sposobne populacije. U toj populaciji jedne od najranjivijih jesu mlade, generativno sposobne žene i trudnice, stoga je poglavlje o multiploj sklerozi posvećeno i njima. O moždanim se udarima govori svakodnevno te je mogućnost njihova uzročnog liječenja nešto o čemu vrlo često raspravljamo i u sklopu znanstvenih radova, znanstvenih skupova, ali i javnozdravstvenih akcija. Međutim, možda nešto manje raspravljamo o mogućnostima liječenja akutnoga moždanog udara izvan velikih centara u kojima je dostupna sva danas raspoloživa terapija moždanog udara. Upravo je zato jedna od tema broja terapija moždanog udara prije i izvan jednog od specijaliziranih centara za liječenje te bolesti. I na kraju, tema o kojoj se (nepravredno) vrlo malo govori – a to je neurorehabilitacija. Zanemarena u našoj kliničkoj praksi, zanemarena u strukturama zdravstva, a katkad i od samih bolesnika. Na žalost, bez obzira na današnje mogućnosti liječenja, ipak je nezaobilazna za veliki postotak upravo neuroloških bolesnika. I zato iznimno važna. I iznimno uspješna – ako se provodi dovoljno dugo i dovoljno stručno. Upravo je zato i dio ovoga broja.

Nadam se da će vas izbor tema približiti ovoj prekrasnoj grani medicine u kojoj još ne vidimo granice ni u dijagnostici bolesti, a osobito ne u njihovu liječenju.

S poštovanjem
prof. dr. sc. Zdravka Poljaković, dr. med.

MEDICUS

Broj/Number 1 Svezak/Volume 28
Zagreb 2019, Hrvatska

UDK 61 Coden: MEDCEH
tiskano izdanje ISSN 1330-013X
mrežno izdanje ISSN 1848-8315

Urednički odbor/Editorial board

Bruno Baršić, Iris Bujas, Mario Ivanuša,
Mihael Furjan, Adela Kolumbić
Lakoš, Dražen Kovačić, Mirjana
Matrapazovski Kukuruzović, Mato
Papić, Anita Radić, Marina Šagud,
Hrvoje Tiljak, Zlatko Trkanjec

Glavna urednica/Editor in chief

Ivana Klinar

Izdavački savjet/Editorial Council

Ivan Alerić, Josip Čulig, Diana Delić
Brkljačić, Vida Demarin, Igor Francetić,
Maja Jakševac-Mikša, Vlado Jukić,
Ivica Kostović, Zvonko Kusić, Zdravko
Lacković, Martina Lovrić Benčić, Alemka
Markotić, Matko Marušić, Marko
Pečina, Željko Reiner, Ante Simonić,
Višnja Škerk, Goran Tešović, Davorka
Vrdoljak, Boris Vucelić, Niko Zurak

Lektor/Language editor

Branko Erdeljac

Lektor za engleski jezik/English

language editor

Romana Pezić

Izdavač/Published by

PLIVA Hrvatska d. o. o.
Prilaz baruna Filipovića 25,
Zagreb, Hrvatska
PLIVA Croatia Ltd.
Prilaz baruna Filipovića 25,
Zagreb, Croatia

Oblikovanje & priprema/

Design & Layout

Fingere

Tisak/Printed by

Fingere tisak, Samobor

Adresa uredništva

PLIVA Hrvatska d. o. o.
Uredništvo časopisa Medicus
Prilaz baruna Filipovića 25,
Zagreb, Hrvatska
tel.: +385 1 37 20 000,
faks: +385 1 37 24 620
e-mail: ivana.klinar@pliva.com
www.plivamed.net/knjiznica/medicus

Naklada/Edition

Dva puta na godinu
4000 primjeraka

Indeksacija/Indexing

Rješenjem NEWSPD/22015/S/W
časopis Medicus je indeksiran u
EMBASE/Excerpta Medica
On the basis of the Decision
NEWSPD/22015/S/W Medicus is
indexed in EMBASE/Excerpta Medica

Godina izdavanja/Year of publication

2018.

UPUTE AUTORIMA

Časopis Medicus namijenjen je zdravstvenim radnicima, a objavljuje uvodnike, stručne i znanstvene radove, preglede, prikaze bolesnika, lijekova i metoda, osvrte, prikaze knjiga, referate iz literature i druge priloge. Radovi mogu biti napisani na hrvatskom i/ili engleskom jeziku. Uredništvo sve rukopise upućuje na obaveznu recenziju.

Upute autorima u skladu su sa zahtjevima Međunarodnog udruženja urednika medicinskih časopisa, engl. *International Committee of Medical Journal Editors* dostupnima na www.icmje.org.

Sve osobe navedene kao autori rada moraju ispunjavati ove uvjete: a) da su značajno pridonijele planiranju i izradi rada ili analizi i interpretaciji rezultata i b) da su sudjelovale u pisanju i ispravljanju rada te da se slažu s krajnjom inačicom teksta. Urednik ima pravo tražiti od autora da objasne doprinos svakog od njih. Redoslijed autora određuju dogovorno autori.

Svi kategorizirani prilozi prema bazi "Hrčak" <http://hrcak.srce.hr/> trebaju se sastojati od: *naslova* na hrvatskom i engleskom jeziku te imena i prezimena autora, ustanova u kojima autori rade (autori pišu skraćeni naslov članka do 40 slova i adresu autora za dopisivanje); *sažetka* na hrvatskom i engleskom jeziku (do 250 riječi); *ključnih riječi* (do 5 riječi); *teksta članka* (uvod, metode, rezultati, rasprava i zaključci) koji može uključivati tablice i/ili slikovne prikaze te odjeljka *literatura*. Tablice i slike moraju imati svoj redni broj i opis. Direktna reprodukcija slika i tablica iz drugih izvora obavezno valja popratiti pismenom dozvolom njihova izdavača i autora. Sve slikovne priloge treba slati kao zasebni dokument u obliku TIFF, JPG (JPEG) ili PNG, u rezoluciji od najmanje 300 DPI. Preporučuje se grafove poslati kao Excel dokument.

Uredništvo ima pravo kraćenja tekstova. Svi objavljeni članci odražavaju stajališta i mišljenje autorâ koji preuzimaju punu odgovornost za sve što je objavljeno u radu. Objavljeni materijal smije biti reproduciran uz pisanu suglasnost izdavača.

Literatura se navodi rednim brojem, prema redoslijedu citiranja u tekstu. Za časopise upotrijebite kratice iz Index Medicusa. Važno je ispravno oblikovati referencije prema uputama koje se mogu preuzeti na adresama National Library of Medicine Citing Medicine <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/bv.fcgi?rid=citmed.TOC&depth=2> ili International Committee of Medical Journal Editors Uniform Requirements for Manuscripts Submitted to Biomedical Journals: Sample References http://www.nlm.nih.gov/bsd/uniform_requirements.html.